

матеріальні та духовні цінності; державу та її конституційний лад; суверенітет і державну цілісність.

Зрозуміло, що об'єктом безпеки фірми як суб'єкта підприємницької діяльності, перш за все, економічної є вся її система повноцінного функціонування. Кожна фірма має як загальний об'єкт безпеки, так і специфічний, в силу особливостей її діяльності. Без сумніву, забезпечення безпеки фірми має спиратися на чинні закони, маючи ефективну правову основу. Звичайно, можна наголошувати на недосконалості правового забезпечення вітчизняної безпеки бізнесу, однак норми сучасного господарського, цивільного, трудового, банківського, кримінального, адміністративного та іншого законодавства дають достатні підстави для організації належного захисту інтересів підприємців.

УДК 341(043.2)

Гутченко Є., аспірант,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ

Проаналізувавши досвід використання адміністративних процедур європейськими країнами, вважаємо за необхідне розглянути основні пріоритетні напрямки розвитку адміністративної процедури в Україні.

За Міністра юстиції М. Оніщука Уряд вніс в Парламент проект Адміністративно-процедурного кодексу України (реєстр. № 2789 від 18 липня 2008 р.), але в 2009 р. не вистачило лише кількох голосів для того, щоб його прийняти у I читанні. Протягом 2008-2010 років проведено кілька експертиз цього законопроекту фахівцями Ради Європи. Але 11 березня 2010 р. у зв'язку зі зміною Уряду цей проект відкликано.

У Пояснювальній записці до цього Закону було вказано, що подібні кодифіковані акти, які присвячені детальній регламентації процедур в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в частині їх взаємовідносин з фізичними та юридичними особами, ефективно діють у більшості європейських країн. Наприклад, у ФРН існує Закон про адміністративну процедуру, в Австрійській Республіці - Загальний закон про адміністративну процедуру, в Польщі - Кодекс адміністративного провадження тощо.

В частині 1, статті 1 визначається, що Адміністративно-процедурний Кодекс України регулює відносини, що виникають під час провадження органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами діяльності щодо забезпечення реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб (далі - особи), у тому числі щодо отримання адміністративних послуг, та виконання ними визначених законом обов'язків, регламентує процедури розгляду адміністративних справ. Але робоча група продовжувала функціонувати, робота над законопроектом (який в подальшому отримав назву проект Закону «Про адміністративну процедуру») продовжувалася і поступово вела до все більш виваженого тексту, який врахував і кращий зарубіжний досвід, і українські реалії. У 2014 р. робоча група при Міністерстві юстиції вкотре активізувала свої зусилля. Проведено черговий раунд доопрацювання (у т.ч. із залученням німецьких експертів). Розробку та прийняття закону про загальну адміністративну процедуру внесено до числа пріоритетних заходів як у межах українських документів державної політики, так і в контексті міжнародних зобов'язань України.

Так, про необхідність його розробки та прийняття йдеться у чинних Коаліційній угоді, Програмі діяльності та Плані пріоритетних дій Уряду, Стратегії реформування державного управління України на 2016–2020 роки та Плані щодо її реалізації, Антикорупційній стратегії на 2014–2017 роки та Державній програмі щодо її реалізації, інших програмних політичних документах Уряду та Парламенту.

У розділі IV Стратегії реформування державного управління України на 2016–2020 роки зазначається, що: 1) пріоритетом розвитку сфери надання адміністративних процедур і адміністративних послуг є прийняття закону про загальну адміністративну процедуру згідно з європейськими стандартами і поступове приведення окремих адміністративних послуг у відповідність з визначеними загальними принципами. Закріплення на законодавчому рівні базових принципів і правил проведення адміністративної процедури сприятиме правовій визначеності і наданню гарантії дотримання прав громадян і юридичних осіб у разі, коли державні органи визначають їх права та обов'язки. Такі принципи, як законність (прийняття рішень відповідно до законів та прийнятих для їх реалізації підзаконних актів), встановлення істинних фактів, які є важливими для прийняття рішення, право бути почутим, право на одержання письмового рішення з чітким зазначенням підстав для його прийняття, на несудове оскарження,

на поновлення процедур у певних випадках, на судові оскарження є невід'ємними для функціонування сучасної системи державного управління, що ґрунтується на верховенстві права; 2) закон про адміністративну процедуру визначатиме принципи надання якісних адміністративних послуг, орієнтованих на користувачів, вимоги до якості їх надання затверджує Кабінет Міністрів України; 3) законом про адміністративну процедуру будуть встановлені єдині принципи і правила ведення адміністративних справ з передбаченням можливості спеціального регулювання в деяких випадках для окремих сфер адміністрування та видів процедур. Галузеві закони будуть поступово приведені у відповідність із загальними принципами, зокрема Законом «Про адміністративні послуги». Система ліцензування та надання дозволів також буде інтегрована та приведена у відповідність з базовими принципами і правилами проведення адміністративної процедури.

Як відомо, прийняття країнами-членами Ради Європи актів, які регулюють адміністративні процедури, передбачено, зокрема, прийнятими Комітетом Міністрів Ради Європи, Резолюціями та Рекомендаціями Ради Європи (наприклад, Резолюцією (77) 31 про захист особи відносно актів адміністративних органів, Рекомендацією № R (80) 2 стосовно здійснення дискреційних повноважень адміністративними органами, Рекомендацією № R (87) 16 щодо адміністративних процедур, які зачіпають велику кількість осіб тощо.

Про необхідність прийняття загального закону про адміністративну процедуру йдеться і в Контракті про розбудову держави з ЄС. У зв'язку з цим до експертизи законопроекту залучені експерти Програми SIGMA. До речі, ця програма, оцінюючи країни-кандидати на членство в ЄС, одним з перших критеріїв перевіряє наявність такого закону.

Станом на початок 2015 р. робочою групою завершена підготовка законопроекту. Тоді ж він вперше отримав позитивний висновок Програми SIGMA – без жодних зауважень.

Проте Міністерство юстиції України замість внесення законопроекту до Парламенту (за ініціативою Уряду), за власною ініціативою вирішило його доопрацювати. Протягом 2015–2016 років робоча група практично не збиралася. Фактично робота по доопрацюванню доручена професору Д.М. Лук'янцю. Міністерством юстиції проведено, принаймні, два публічні заходи (круглі столи) для обговорення проблематики адміністративної процедури з науковцями.

Таким чином, після сплину майже 19 років (!) з моменту обрання курсу на розробку та прийняття закону про загальну адміністративну процедуру, тривалої роботи спеціально створеної робочої групи (близько 18 років), розробки досить якісного проекту Закону «Про адміністративну процедуру», вся ця діяльність не була підтримана та затверджена на законодавчому рівні, передусім з ініціативи Міністерства юстиції.

У Федеративній Республіці Німеччині закон про адміністративну процедуру набув чинності 1 січня 1977 р. і діє й досі.

Предмет регулювання даного закону - здійснення адміністративної процедури, тобто діяльності органів влади, яка спрямована на перевірку передумов, підготовку і прийняття адміністративного акта або укладення публічно-правового договору.

При цьому адміністративним актом визнається кожне розпорядження, рішення або інший суверенний захід, який приймає орган влади для врегулювання окремого випадку у сфері публічного права і який має безпосередню, спрямовану назовні правову дію

На нашу думку у найближчій перспективі (4 квартал 2017 р.) треба завершити процес розробки законопроекту «Про адміністративну процедуру». З цією метою необхідно: створити при Міністерстві юстиції оновлену та дієву робочу групу для прискореного завершення підготовки законопроекту «Про адміністративну процедуру». При цьому за основу доопрацювання бажано взяти текст законопроекту станом на початок 2015 р. (це найкращий текст законопроекту, на який було отримано позитивний висновок фахівців Програми SIGMA); у відкритий та інклюзивний спосіб опрацювати всі пропозиції і зауваження, що будуть висловлені фахівцями та громадськістю щодо положень законопроекту (робоча група при МЮ).

Одночасно з процесами, спрямованими на завершення розробки проекту Закону «Про адміністративну процедуру», необхідно: вивчати і популяризувати зарубіжний досвід (особливо окремих країн) в частині досвіду ухвалення та впровадження законів про загальну адміністративну процедуру (науківці та неурядові організації); готувати навчальні програми щодо загальної адміністративної процедури для усіх державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування; забезпечити організаційну та матеріальну підтримку з боку міжнародних організацій щодо розробки, апробації та впровадження навчальних програм і заходів з тематики загальної адміністративної процедури для широкого кола майбутніх користувачів (публічних службовців,

викладачів юридичних вузів, закладів з підготовки і підвищення кваліфікації для публічних службовців, суддів тощо).

Під час розгляду цього законопроекту Парламентом має бути забезпечено належне інформаційне забезпечення спрямоване на формування стійкого переконання (у населення і представників Парламенту) у потребі прийняття Закону «Про адміністративну процедуру».

Література

1. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 142-р.

2. Адміністративний процес: загальна частина (Федеративна Республіка Німеччини, Україна): наук.-практ. посібник / Томас Манн, Роман Мельник, Володимир Бевзенко, Анатолій Комзюк. – К.: Алерта, 2013. – С. 7.

3. Шмідт-Ассманн Е. Загальне адміністративне право як ідея врегулювання. Основні засади та завдання систематики адміністративного права / Е. Шмідт-Ассманн. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: К.І.С., 2009. – 523 с.

УДК 342.924:35.072.22(477)

Єренко Д. В., аспірант,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ ЯК ГАРАНТ ДОТРИМАННЯ ЗАКОННОСТІ В АВІАТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ

В сучасному світі, коли забезпечується прозорість роботи державних органів, є всі умови для громадських обговорень, а громадяни обізнані про прийняті органами державної влади рішення, виникає довіра до роботи державних органів, збільшується їх відповідальність. Прозорість сприяє поліпшенню функціонування органів державної влади і є ключовою умовою для розвитку економіки, сприятливого бізнес-середовища, і залучення іноземних інвестицій.

Україні сьогодні вкрай потрібно визначити заходи, спрямовані на розвиток прозорості органів державної влади, залучення громадянського суспільства до більш тісної співпраці, підвищення антикорупційної культури, забезпечення функціонування правоохоронних органів і судової системи відповідно до світових